

claustrofobisch aanvoelende cirkel, speelde zich mijn leventje af.

In mijn mijmeringen dacht ik, dat tussen deze onderlaag en middenlaag van de bevolking je waarschijnlijk uiteindelijk een tweedehands autootje zou scoren. Dat je het meisje van je dromen zou ontmoeten, je zou gaan verlovén en daarna trouwen. Je zou een huurwoning vinden en uiteindelijk een gezin stichten. Je zou je hele leven hard hebben gewerkt, veel overuren hebben gemaakt en op zijn best was je bevorderd tot voorman. Alles wat je nu zou hebben was een nieuwe pot vol dubbeltjes. Je had zelfs nog niet eens de elf centen gehaald. Dat zou een punt zijn in het leven van veel mensen. Hierdoor werd niet alleen hun lot bepaald, maar werd het ook geaccepteerd. Zo zou je verder leven tot het miezerige staatspensioentje. Met een beetje geluk had je een huis kunnen kopen, maar dat was het dan ook wel. Huisje... boompje... beestje. Kredietwaardigheid beperkt, carrièrekansen nageenog niet bestaand.

De middenlaag zou er iets anders uitzien. Je ging waarschijnlijk elk jaar op vakantie. Je had een onbezorgde jeugd en een hecht familieleven met toegang tot verdere ontwikkeling. Je kon, als je dat wilde, naar een hoger opleidingsniveau. Als je daar niet voor koos, zouden je ouders er alles aan doen je te overtuigen dat een degelijke opleiding belangrijk zou zijn voor je toekomst. Je ouders zouden je stimuleren en je een acceptabel gedragspatroon bijbrengen. Niet op mijn niveau. Op mijn niveau was het leven veelal uitgestippeld voor je eraan begon. Het was een rechte horizontale lijn die niet of nauwelijks naar boven neeg en met een beetje geluk niet naar beneden boog. Het leven in de claustrofobisch vicieuze cirkel van de bevolking was laag.

Zo verstreek de tijd, totdat in het dorp waar ik woonde veranderingen plaatsvonden. Er werd een waterzuiveringsinstallatie gebouwd. Daarvoor moest een pijpleiding worden aangelegd door de polder. Dit was voor het transporteren van het gezuiverde, dus drinkwater, naar de omliggende gebieden. De spanning was door dit gebeuren bij iedere bewoner voelbaar. Van Gennip was een enorm aannemersbedrijf dat in snel tempo het dorp in vervoering bracht. Voor de jongeren met belangstelling, de ouderen cynisch en kritisch nu het dorp leek te veranderen. En ik... Ik had het gevoel dat ik in een andere wereld terecht was gekomen toen er allerlei machinerieën, grote kranen, brugkranen, locomotiefjes, kilometers rails en natuurlijk veel motorboten verschenen. De motorboten waren er om de werknemers van en naar hun werkplek in de polder te brengen. Een werkplek die zich dagelijks verplaatste naarmate de pijpleiding vorderde. De schuithelling waar ik werkte kreeg het contract voor het onderhoud en de reparatie van de motorboten. Op deze manier werd ik van dichtbij geconfronteerd met alle veranderingen die er plaatsvonden. Mensen uit het dorp en de omliggende gemeenten werden aangenomen als grondwerkers, railbouwers voor de locomotiefjes, motorbootbestuurders en andere werkzaamheden voor onge-

schoolden. Aan die ongeschoolden was in het dorp geen gebrek.

Ik was buiten op de helling een schuit aan het schoonkrabben om daarna opnieuw te teren, toen er iemand met een auto bij de benzinepomp stond te wachten. Ik ging naar boven naar de pomp. Terwijl ik de tank aan het vullen was, kwamen er twee motoragenten aan, gevolgd door twee grote diepladers met beiden een enorme en imposante "dragline" erop. Zoiets had ik nog nooit gezien. Vol bewondering bleef ik het konvooi nakijken. Ik was zo onder de indruk dat de tank die ik aan het vullen was begon te overstromen. Door het verlies van de benzine werd mijn weekloon ingekort. Dit alles was het begin van de aanvoer van materieel om de waterpijpleiding door de polder aan te leggen.

Achter de dijk in het dorp, grenzend aan het IJsselmeer, werd het nieuwe pompstation en de waterzuiveringsinstallatie gebouwd. Het dorp kwam tot leven. Ineens gebeurde er van alles. Mijn baas kreeg opdrachten om schuiten te leveren en die te verbouwen tot kantoren. En het maken van overdekte schuiten voor personeelsvervoer en schafketen. Het culturele centrum in het dorp kreeg opdrachten om lunchpakketten te leveren en verhuurde zaaltjes voor vergaderingen. De garage in het dorp kreeg opdrachten voor de levering van auto's en Volkswagenbusjes. Overal werden ineens kostgangers geplaatst. Op een stuk land werden salonwagens aangevoerd en tuintjes aangelegd. Dit kennelijk voor de hogergeplaatste werknemers die daar gingen wonen. De tuinders hadden vergadering na vergadering om zoveel mogelijk compensatie te krijgen voor de ontwrichting van hun land die de bouw van de pijpleiding veroorzaakte. De tuinders waren eigen baas en niet gewend dat er veranderingen plaatsvonden op hun land, zeker niet zonder hun toestemming. Er werd een enorme brugkraan gebouwd, wegen werden afgezet en grote betonnen pijpen werden aangevoerd en opgeslagen. Meer dan honderd mensen werden dagelijks met schuiten vanaf het dorp naar de polder vervoerd om hun werk te doen. De sloten waren verkeersaderen geworden. Ons normaal slapende dorpje was in rep en roer. Elke dag was er weer iets nieuws te beleven. Van enorme machines tot colonnes, van trailers met grote betonnen pijpen en ander materieel dat door het dorp denderde. De wegen bij de schuitenhelling die de opstapplaats voor de schuiten was, stonden elke dag weer vol met geparkeerde auto's. En elke dag weer kwamen vroeg in de morgen de werknemers van de pijpleiding, die dan bij de helling in de schuiten stapten om naar hun werkplek te worden gebracht. Een paar uur later kwamen dan de heren in hun keurige pakken en hun diplomatenassen, om met een speciaal aangepaste en dus wat luxere motorschuit naar hun drijvende kantoren te worden vervoerd.

Ook kwamen een paar keer per dag een aantal onbekende deftige heren die met de boot vertrokken en een paar uur later weer terugkwamen. Dat moesten volgens mij opzichters van het waterbedrijf, of bazen van het bedrijf zijn geweest.

Ik leefde in een andere, onbekende, maar oh zo boeiende wereld. Dat was door wat er allemaal om mij heen gebeurde. Mijn dagen hadden ineens niet

meer het saaie ritme van alledag. Iedere morgen als ik naar mijn werk ging was er spanning in mijn jongenslijf om alle nieuwe gebeurtenissen op te slurpen. Ik was van alles onder de indruk. Door het redelijk brutale trekje in mijn karakter hield ik geen afstand van de hoge heren, integendeel. Toen ik dezelfde mensen dag in dag uit tegenkwam, raapte ik iedere keer de moed bij elkaar om een praatje te maken. Daar stond ik dan, als jochie van 16 jaar, in mijn met olie besmeurde overal en smerige handen te kletsen met de medewerkers van het grote aannemersbedrijf Van Gennip. Vreemd genoeg stonden de heren hier niet afwijzend tegenover. Dit gaf mij steeds meer ruimte om vragen te stellen. Ik was oprecht geïnteresseerd wat er allemaal gebeurde. Mijn verregaande belangstelling resulteerde uiteindelijk in een, zij het oppervlakkige, relatie met de mensen van het bedrijf. Maar mijn inzet bracht ook resultaat.

Ik was meer dan verrast toen de chef onderhoudsmonteur van de pijpleiding mij een baan aanbood als zijn assistent. Mijn hart bonkte vreemd onregelmatig en heel even moest ik een paar keer slikken. Het duurde nauwelijks een goede twee seconden toen ik resoluut zijn aanbod accepteerde. Mijn huidige baas was niet blij toen zijn goedkope werkkraacht het einde van zijn baan bij de schuithelling opzegde. Nog geen maand later stapte ik samen met de andere werknemers in de schuit om naar de pijpleiding te worden gebracht. Ik zwaaide even naar mijn oud-collega's en trok een gezicht van: kijk mij nou eens. Er werd niet enthousiast gereageerd. Het maakte mij niets uit. Ik voelde een soort van trots en dacht: zijn dit de eerste tekenen dat ik op weg ben naar mijn zo felbegeerde kwartje?